

HUKUK SİSTEMLERİ

ANGLO
SAKSON
HUKUK
SİSTEMİ

SOSYALİST
HUKUKU
SİSTEMİ

KITA
AVRUPA
HUKUK
SİSTEMİ

İSLAMİ
HUKUK
SİSTEMİ

- *Kıta Avrupa hukuk sistemi kaynağını Roma hukuku kaynaklı olan Fransız, Alman, İtalyan, İsviçre, İspanyol vs. almaktadır.*
- *Hukuk devriminden sonra Türk hukuk sistemi de bu sisteme dahil olmuştur.*

Kıta Avrupası hukuk sisteminin başlıca özellikleri şunlardır:

1- Tedvin edilmiştir.

Yazısız halde bulunan kuralların yazılı hale getirilip derlenip kanunlarda toplanması demektir.

2- Yazılıdır.(Örf ve Adet,Hukukun Ancak Tamamlayıcı Kaynağıdır)

Kıta Avrupası hukuk sisteminin başlıca özelliği yazılı olmasıdır. Bu sistemde hukukun biçimsel kaynakları esas itibariyle anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik gibi yazılı kurallardan oluşur. Örf ve adet bu hukuk sisteminde bu hukukun tamamlayıcı kaynağı durumundadır. Yani örf ve adet hukuku geçerliliğini anayasa ve kanunlardan alır.

3- İctihat hukukun asıl kaynağı değildir.

İctihat bu sistemde hukukun yardımcı kaynağıdır:

-Belli bir olayda, belirli bir karar veren mahkeme seyrek görülse de benzer bir olayda tamamen farklı bir karar verebilir.

4- Özel hukuk-Kamu hukuku ayrımı vardır.

Bu ayrım çok eskidir ve Roma hukukuna dayanır. Bu hukuka göre kamu hukuku Roma Devleti'ne, özel hukuk ise bireylerin yararına ilişkindir. Kamu hukuku alanında devlet üstündür, egemen konumdadır.

5- Yargı ayrılığı vardır.

Bu sisteme mensup mahkemeler en az iki ayrı düzen oluşturur:

Adli yargı ve idari yargı. Her iki gruba dahil mahkemelerinin de kendi üst mahkemeleri vardır. İdari yargı genelde kamu hukuku alanında, adli yargı alanında genelde özel hukuk ve ceza hukuku alanında görevlidir.

HUKUK SİSTEMLERİ

ANGLO
SAKSON
HUKUK
SİSTEMİ

SOSYALİST
HUKUKU
SİSTEMİ

KITA
AVRUPA
HUKUK
SİSTEMİ

İSLAMİ
HUKUK
SİSTEMİ

COMMON
LAW

- İngiltere'de doğmuş olan Anglo-Sakson sistemi başta İngiltere, Ameerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya, Güney Afrika, Hindistan ve eski İngiliz sömürgesi olan birçok ülkede uygulanmaktadır.

İngiliz Hukukunun Doğumu Ve Gelişimi

- 1- Common Law
- 2- Equity Law
- 3- Statute Law

Equity
Law

STATUTE
LAW

Anglo-
Sakson
Sisteminin
Özellikleri

Common Law

- 1066 yılında İngiltere Normanlar tarafından istila edildi. Normanlar, adalet dağıtmak için ülkenin değişik yerlerine gezici yargıçlar gönderdiler. Bu yargıçlarda ülkenin çeşitli yerlerindeki örf ve adet kurallarından ihtiyaçlarına en uygun olanları seçerler ve kararlarında bunlardan faydalanırlar.
- Bu sistemdeki amaç; ülkenin tamamının yargıçlar tarafından oluşturulan ortak bir hukuka sahip olmasıydı.
- Common Law bu dönemde oldukça katı ve şekilciydi. Örn: Dava açabilmek için Lord Chancellor(Adalet Bakanı) writ(ferman) almak gerekiyordu.

Equity Law

- 1474'de Common Law'ın hakkaniyet eksikliklerini gidermek için yeni bir mahkemeler sistemi kuruldu.
- Bu mahkemelerde writ koşulu aranmıyor isteyenler bir dilekçeyle dava acabiliyordu.
- Bu mahkemede biçimsel common law'un eksikliklerini gidermek için bir takım hakkaniyet ve nesafet kuralları geliştirildi. İşte bu kurallardan oluşan mahkeme tarafından uygulanan hukuka 'equity law' denir.

STATUTE LAW

- 19.yüzyıldan sonra ise yeni sosyal ve ekonomik koşullara uyum sağlayamayan Common Law ve Equity Law'ın eksikliklerini gidermek üzere **Statute Law** oluşturuldu.
- Bu yeni kurallar İngiliz Parlamentosu yani yasama organı tarafından çıkarılmıştır.

- Hakimler kanun koyucunun koyduğu bu kuralları da uygulamak zorundadır.
- Bugün ise Common Law sözcüğü bu üç sistemi birleştiren bugüne kadar uzanan bir hukuk sistemini anlatmak için kullanılır

ANGLO

SAKSON

Anglo Sakson Sisteminin Özellikleri

1- Tedvin Edilmemiştir.

- *Hukuk kuralları örf ve adet kurallarından ve çok sayıda mahkeme içtihatlarından oluşur.*
- *Yazılı bir anayasa yoktur.*

2-Örf ve adet,Hukukun Asli Kaynakları Arasında Yer Alır.

- *Anglo-Sakson sisteminde örf ve adet kuralları hukukun asıl kaynakları arasındadır.*
- *Örf ve adet hukuku geçerliliğini yine kendisinden alır.*
- *Hakimler bir örf ve adet kuralı varsa bunu uygular.*

Anglo Sakson Sisteminin Özellikleri

3-İçtihadî Niteliktedir.

İçtihat: Mahkemeler tarafından verilen kararlardan çıkan hukuk kurallarıdır.

- Bir mahkemenin vermiş olduğu bir kararda ifade ettiği ilke veya kural, hukuk kaynağı olarak kabul edilmektedir. Bu sistemde emsal teşkil eden karara mahkemelerin uyması zorunludur. Üst mahkeme kararları veya aynı mahkemenin aynı konuda daha önce verdiği karar emsal teşkil eder. Bu emsal kararlarının temele hukuki dayanağı bağlayıcıdır.*

Anglo Sakson Sisteminin Özellikleri

4- Kamu Hukuku - Özel Hukuk Ayrımı Yoktur.

- *Hukuk bütün dallarıyla aynı hukuktur. Özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklar hangi hukuka göre çözümleniyorsa devlet ile özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklar da aynı hukuka göre çözümlenir.*

5- Yargı Birliği İlkesi Geçerlidir

- *Anglo-Sakson sisteminde yargı birliği hakimdir. Yani mahkemeleer adli mahkemeler ve idari mahkemelei şeklinde ikiye ayrılmamıştır. Tüm mahkemeler değişik isimler taşısa da aynı üst mahkemelere nihayette tek ve en yüksek mahkemeye tabidir.*

HUKUK SİSTEMLERİ

ANGLO
SAKSON
HUKUK
SİSTEMİ

SOSYALİST
HUKUKU
SİSTEMİ

KITA
AVRUPA
HUKUK
SİSTEMİ

İSLAMİ
HUKUK
SİSTEMİ

İSLAM HUKUK SİSTEMİ

·islam hukuku 610 yılında Hz. Muhammed'e ilk vahyin gelmesiyle oluşmaya başlayan bir dinsel hukuk sistemidir. ·slam hukukunun başlıca 4 kaynağı vardır:

· Kur'an

· Sünnet

· Kiyas

· İcma

KUR'AN

- *Kur'an-ı Kerim İslam hukukunun ilk ve en yüksek kaynağıdır. Bir mesele hakkında İslam hukukundaki hükmü bulmak isteyen hukukçunun öncelikle Kur'an-ı Kerim'e başvurması gerekir. Tabiri caiz ise İslam hukuku normlar hiyerarşisinin tepesinde yer alır.*
- *Yalnız inanç kitabı değil, insanlar arası münasebetleri düzenleyen ve hayatı düzenleyici hükümleri kapsayan bir kitaptır.*

SÜNNET

- Hz. Muhammed'in kavli, fiili, takriri sünnetlerine dayanarak ilk zamanlardan beri yazılı hale getirilen hadis kitaplarından oluşan fıkıh kaynağıdır.
- Fıkıhta Kur'an'dan sonra ikinci ana kaynak sünnet olduğundan görüş vardır.

-Fiili Sünnet: Peygamberin yaptığı bir iş, bir hareket ile koyduğu kurallardır (Örn. Hz. Muhammed'in namaz kılış şekli bir fiili sünnettir).

-Kavli Sünnet: Peygamberin sözle koyduğu kurallardır (Ramazan hilalini görünce orucu tutun; Şevval hilalini görünce orucu yiyin sözü).

-Tkriri Sünnet: Peygamberin bir kimseyi bir işi yaparken görüp de engellemek, bir şeyin yapıldığını duyup da ses çıkarmamak yoluyla koymuş olduğu kurallardır.(Örn.Hz.Muhammed yabani eşek eti yiyenlere bir şey dememiştir).

KIYAS

- *Kıyas, Kur'an veya Sünnet'te bir sorunun çözümlenmesi için konulmuş bir kuralın aynı kaynaklarda hakkında hüküm bulunmayan bir sorunu çözmek için benzetilerek uygulanmasıdır.*
- *Kur'an ve Hadis'te hüküm yokluğundan dolayı çözümlenemeyecek bir sorunun kıyas yoluyla çözümlenmesine denir.*
- *İçtihat ile başka içtihat ortadan kalkmaz. Sonuçta her iki içtihat yürürlükte olur.*

icma

- *Hz. Peygamber'den sonraki bir dönemde yaşayan fakıhların bir soru üzerinde aynı düşünce de olmalarıdır.*
- *İcma, bağlayıcı bir hukuk kaynağıdır.*
- *Bir kez oluşunca gelecek nesiller buna uymak zorundadır.*
- *İcma'nın aksine bir düşünce ileri sürülemez.*
- *Örneğın, Halifelik makamı İcma ile meydana gelmiştir.*

HUKUK SİSTEMLERİ

ANGLO
SAKSON
HUKUK
SİSTEMİ

SOSYALİST
HUKUKU
SİSTEMİ

KITA
AVRUPA
HUKUK
SİSTEMİ

İSLAMİ
HUKUK
SİSTEMİ

Sosyalist Hukuk

- *Sosyalist hukuk 1917 yılında Rusya'da yapılan Bolşevik ihtilalinden sonra uygulanmaya başlamıştır.*
- *Sosyalist hukuk, Marksist düşüncenin özel bir yorumuna dayalı olarak tasarlanmış bir hukuk düzenini ifade eder.*
- *Marksist ideolojide toplumsal kurumlar arasında alt yapı ve üst yapı ayrımı vardır. Alt yapı kurumu olan ekonomi, üst yapı kurumları olan ahlak, din ve hukuku belirler.*

Sosyalist Hukuk Sistemi Özellikleri

- *Sosyalist hukukta üretim araçlarının özel mülkiyetine izin verilmemiş ve bireyin menfaati yerine toplumun menfati esas alınmıştır.*
- *Bu sistemde 'Sosyalist Kanunilik' ilkesine göre kanunlar yönetenleri değil , yönetilenleri bağlıyordu.*
- *Sosyalist hukuk sistemi 1980'lerin sonunda çökmüş ve 1990'ların başında yerini Kıta Avrupası hukukuna benzer bir sisteme bırakmıştır.*

HUKUK SİSTEMLERİ

ANGLO
SAKSON
HUKUK
SİSTEMİ

SOSYALİST
HUKUKU
SİSTEMİ

KITA
AVRUPA
HUKUK
SİSTEMİ

İSLAMİ
HUKUK
SİSTEMİ

